

El tipus més bàsic seria el GLOC- del llatí, el francès i l'alemany, si bé més aviat en la forma GLOCC- amb geminada (notem la -ss- de *glosser* i d'oc. *crossir*). La desaparició de la G- de GL- és ja un fet molt més fàcil i corrent que la de C- (veg. el que hem vist a GLEVA i a GLERA); i en aquest cas l'acció dissimilatòria exercida per la -CC- següent era de còmoda realització. I també era fàcil que en aquest grup GLOCC- s'assimilés la G- inicial a la surditat de la forta CC següent, com sigui que hi ha propensió a les reiteracions dels sons en aquesta mena de verbs. D'aquí que veiem repetint-se pertot l'alternativa entre L- i KL-.

Posem ací encara altres variants consonàntiques d'aquesta onomatopeia. *Galugar* 'cantar (els indiots)' a Mall. (*AlcM*). *Esclaquinar* intr. 'escatainar' que Fabra, el 1947, encomanà d'afegir al seu dicc. (Conflent?); que deu sortir d'**escoquinar*, per diferenciació, tal com *clatell* de *clotell*, *palpis* de *polpis*. I paral·lelament, *aclar-se* (< *aclocar-se*) que a Tortosa defineixen 'ajupir-se' (cf. cast. *a cuclillas* < *cloquillas*, comparant a la posició de la gallina *covadora*), *BDC* III, 82, i «apostar-se de malaltia» en el Maestrat (GaGirona, *Vocab.*, pàgina 15).

DERIV.: *Llocada* [*locada*, 1369, supra]. Amb el sentit figurat comentat més amunt: «se descobrí una gran *llocada* de lladres» en el *Dietari* de Jer. Pujades, anys 1601-5 (vol. I, 53, n. 4). Avui d'ús general en tot el domini (llocs en *AlcM*), i des d'Eivissa (*allucada*: pollada), PzCabr.) fins al Baix Aragó: Llitera «*locada*: pollada» (Coll Altabàs). *Llocar*: *llocarada* o *lloquera*; *lloquejar*; *lloquera*. *Allocar*; *allocada*; *al·locament*. *Enllocar-se*. *Desllocar*.

Cloquejar: de primer *clocar la gallina*, quant vol covar, OPou (*ThPu.*, 47a): en ell no sabem si és més valència-mossàrab que gironí, car *clocar* també degué tenir ús en el bisbat de Girona, tenint en compte el nom del poblet de *Cloca-l'ou*, en terra de molt d'aviram, entre Olot i la Vall de Bianya; a propòsit del qual anota AMAlcover que *aclocar* «esclafar, acopar» és viu a Mallorca (*BDLC* IX, 322), cf. supra *aclarar-se*. Però avui la forma més estesa és *cloquejar*: *klukéye* a Tor de Vall Ferrera (1932); i també en un sentit metafòric com aquell: «molt de temps ha que mos feym *cloquetjar* el cap per atènyer un sistema ortogràfic complet en lo fonamental» (AMAlcover, *BDLC* III, 87); «les oques, mortes de por, hi van córrer *cloquejar* amb insubstantial alegria --- com devien *cloquejar* --- les oques reposant damunt la carrossa ---», Coromines (*O. C.*, 502a, 503a); a la Vall de Cardós sufix més complex: *klokarneyá* (1934).

En relació amb les nocions de 'fluixedat', 'covardia' i 'cosa fallada' que ja he indicat més amunt (val. *lloca*, cat. occid. *fer lloca* etc.), i que van demostrar i detallar Jud, Spitzer, Wagner etc. (veg. nota 3), hi ha el nom de *lloca* aplicat a fruits massa madurs, tirant a podrir-se: en particular les *peres lloques* [Lab. 1840; *AlcM*, § 6], denominació que es repeteix, com ja indicaren aquells, en molts parlars romànics, però en gran part en les variants fonètics divergents, *cloc*- i les altres; per exemple Tolosa «*clouco*: blette, état de cer-

tains fruits d'hiver, comme la nêfle; *uno pero clouco*: une poire blette, molle», Tarn «*clouco* adj. blette, molle (poire, conouille)» (Gary).

D'aquí es passa a denominar l'ou gargot, o ou covat del qual no ha eixit poll (cf. *DAG.*, s. v. *gargot*; Griera, *BDC* XVII, 114), que de vegades confonen (com sembla fer *AlcM*, § 4) amb l'ou covarat o nial (més aviat cast. HUERO, fr. *couvi*); i en tot cas es diu *ou klók* a tots els pobles de Cardós i Vall Ferrera (1932-4) etc., i anàlogament aran. *gyéy klúk*, bearn. *klúk* «oeuf couvi» (a la Vall d'Aspa, Lescun, segons l'estudi de Rohlf, i altres valls gascones); però no solament allí, sinó port. *ovo choco* 'ou covat', *agoa choca* 'aigua podrida', milanès *oeuf cixuc* (Cor., *Voc. Ar.*, 66); aquí s'hi ajunta la influència del *cloquejar* de la gallina (que a Areu i a d'altres llocs es diu *fer klók-klók* — notem però, la *u = o* tancada del gascó). Ara bé això en castellà i a d'altres bandes s'ha aplicat al vell xaruc: viejo CHOCHO (veg. en el *DCEC*). I hi ha encara altres lleus variants onomatopeïques per a això: Bierzo *chueclo* (García Rey), Benasc *lollo* «anciano»: «ixo *lollo* mal passarà el ivert» (Ferraz, p. 73), cast. *clueco* 'muy débil, achacoso' [1605, en fonts clàssiques i lleoneses], també hispano-amer. *viejo clueco* que jo mateix he sentit a Mendoza (1942).

CPT.: *Cloc-piu*, *anar* ~, dit pròpiament dels pollets dèbils i malaltissos (que van tot just fent *piu*, *piu*); i aplicat també als nens, a tota persona feble i fins a tota cosa en un estat comparable (*AlcM*, s. v., i s. v. *cloc* etc.); eiv. «*clocpiu*: alicaido, enfermizo» (Pérez Cabrero); a Tort. i altres comarques, en forma més desenrotllada, *anar cloc-i-piu* (*BDC* III, 92); i amb generalització de sentit: «va traure forces de, flaquesa per a sostindre --- lo gremi de Santa Llúcia, dels forners; però, adho tractant-se de forns, no hi havia *prou caldo*, i'l gremi, *cloc-i-piu*, --- se va disoldre», Vergés Paulí (*Espurnes* v, 62).

Res millor per a il·lustrar la gènesi i formació, podem dir gallinàcia, d'aqueixa expressió, que un romanço en què una dona jove casada amb un vell, que es trenca una cama, li retreu: «ara per' què seràs bo? - per poder posada *llocada*: / quan els polls faran *piu-piu*, - els 'niràs a dur civada, / quan els polls faran *clou-clou*, els 'niràs a vendre a plassa» (Milà-F, *Romançerillo*, 358.7, reco. per Buxó de Bna.): és a dir que el pollet que ja va estant agambat emet la veu *cloc* o *clou-clou*, i si està abatut o malaltó, només pot fer *piu*: la persona que fa o va *cloc(-i)-piu*, va ací-caic-allà-m'aixeco; i a la vista d'aqueixa formació expressiva-onomatopeica no sorprèn que a Mallorca s'hagi dit simplement *coc-piu*, com ho veiem, per exemple, a les *Comèdies* de Bart. Ferrà (*IdOr* I, 110); o, amb l'obligada assimilació de la fonètica insular, és natural trobar *cop-piu*, d'una persona que «anava *cop-piu* i perdent ses forces cada dia», Arx. Ll. Salvador (I, 169).

Suggerixo que partint d'això vagi néixer el mall. familiar, quasi argòtic, *clopinso* 'diners' (veg. *AlcM*): potser a base d'un antic plural **clopins*, pròpiament 'menut, menudalla, diners engrunats', després fossilitzat i formant-se'n un nou plural *clopinso* (a la mane-